

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00

F: 01 478 74 25

E: gp.mop@gov.si

www.mop.gov.si

Številka: 004-11/2020-2550-40 (zveza 51111-22/2014/121)

Ljubljana, 22. 2. 2021

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Pobuda za ponovni pregled pripravljenosti in odziva ob jedrski ali radiološki nesreči (EPREV follow-up) – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17), drugega odstavka 56. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16) in 93. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg) je Vlada Republike Slovenije na ... seji ... 2021 sprejela naslednji

SKLEP

1. Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o izvedbi Akcijskega načrta po misiji EPREV («Emergency Preparedness Review»).
2. Vlada Republike Slovenije nalaga ministrstvu, organom v sestavi in vladnim službam, ki svojih nalog iz Akcijskega načrta po misiji EPREV še niso izvedli do konca leta 2020, da preostale naloge izvedejo najkasneje do 31. decembra 2021.
3. Vlada Republike Slovenije je pooblastila Upravo Republike Slovenije za jedrsko varnost, da Mednarodni agenciji za atomsko energijo posreduje vabilo za izvedbo ponovne pregledovalne misije EPREV (EPREV follow-up), ki bo izvedena predvidoma v drugi polovici leta 2022, če bodo razmere to dopuščale.
4. Vlada Republike Slovenije je naložila Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost, da ji poroča o ugotovitvah in poročilu ponovne pregledovalne misije EPREV.

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
Mag. Janja Garvas Hočevar
v.d. GENERALNEGA SEKRETARJA

Priloga:

- Poročilo o izvedbi Akcijskega načrta po misiji EPREV

Prejmejo:

- Ministrstvo za obrambo (glavna.pisarna@mors.si)
- MO - Inšpektorat RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (irsvndn@mors.si)
- MO - Generalštab Slovenske vojske (glavna.pisarna.gssv@mors.si)
- MO - Uprava RS za zaščito in reševanje (urszr@urszr.si)
- MO - URSZR, Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS (iczr@urszr.si)
- MO - URSZR, Izpostava Brežice (izpostava.br@urszr.si)

- MO - URSZR, Izpostava Koper (izpostava.kp@urszr.si)
- Ministrstvo za zdravje (gp.mz@gov.si)
- NIJZ - Nacionalni inštitut za javno zdravje (info@nijz.si)
- MZ - Uprava RS za varstvo pred sevanji (gp-ursvs.mz@gov.si)
- Ministrstvo za notranje zadeve (gp.mnz@gov.si)
- MNZ - Generalna policijska uprava (gp.policija@policija.si)
- MNZ - Policijska uprava Novo mesto (punm@policija.si)
- Ministrstvo za okolje in prostor (gp.mop@gov.si)
- MOP - Uprava RS za jedrsko varnost (gp.ursjv@gov.si)
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (gp.mkgp@gov.si)
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (gp.mizs@gov.si)
- Ministrstvo za javno upravo (gp.mju@gov.si)
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (gp.mddsz@gov.si)
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (gp.mgrt@gov.si)
- Urad Vlade za komuniciranje (info.ukom@gov.si)
- Občina Krško (obcina.krsko@krsko.si)
- Občina Brežice (obcina.brezice@brezice.si)
- Občina Sevnica (obcina.sevnica@siol.net)
- Občina Kozje (obcina.kozje@siol.net)
- Občina Kostanjevica na Krki (obcina@kostanjevica.si)
- Univerzitetni klinični center Ljubljana, Klinika za nuklearno medicino (gp.ukc@kclj.si)
- Zdravstveni dom Ljubljana, Nujna medicinska pomoč (chc@zd-lj.si, janez.kramar@kclj.si)
- Zdravstveni dom Krško (uprava@zd-krsko.si)
- Poklicna gasilska enota Krško (pge.krsko@siol.net)
- Nuklearna elektrarna Krško (nek@nek.si)
- Institut »Jožef Stefan« (info@ijs.si)
- IJS - Reaktor TRIGA (matjaz.stepisnik@ijs.si)
- IJS - ELME (matej.lipoglavsek@ijs.si)
- Agencija za radioaktivne odpadke (gp.arao@arao.si)
- Luka Koper, d.d. (portkoper@luka-kp.si)
- Zavod za varstvo pri delu d.o.o., Ljubljana (info@zvd.si)
- Gasilska brigada Ljubljana (gbl@gb.ljubljana.si)

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: /

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Mag. Andrej Vizjak, minister za okolje in prostor,
- Igor Sirc, direktor Uprave RS za jedrsko varnost
- Olga Andrejek, Uprava RS za zaščito in reševanje, sekretarka

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: /

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora: /

5. Kratek povzetek gradiva:

Na podlagi priporočil in predlogov misije EPREV (»Emergency Preparedness Review Mission«) za področje pripravljenosti na jedrske in radiološke nesreče, ki jo je Slovenija, na podlagi sklepa vlade št. 51111-22/2014/2 z dne 12.11.2014, povabila v letu 2014 in je bila izvedena novembra 2017, je bil izdelan Akcijski načrt po misiji EPREV, s katerim je Vlada Republike Slovenije (sklep št. 36010-2/2018/3 z dne 26.4.2018) naložila ministrstvu in vladnim službam ter organom v sestavi izvedbo nalog v določenih rokih ter Upravi RS za jedrsko varnost, da ji o izvedbi akcijskega načrta poroča najkasneje do 31.1.2020.

Vlada se je 12. marca 2020 s sklepom št. 36010-1/2020/3 seznanila s Poročilom o izvedbi Akcijskega načrta po misiji EPREV (»Emergency Preparedness Review«) in z istim sklepom naložila ministrstvu, organom v sestavi in vladnim službam, ki svojih nalog iz Akcijskega načrta po misiji EPREV še niso izvedli v rokih določenih (s sklepom št. 36010-2/2018/3 z dne 26.4.2018), da preostale naloge izvedejo najkasneje do konca leta 2020, kar bi omogočilo, da se Mednarodni agenciji za atomsko energijo v letu 2021 posreduje vabilo za ponovno pregledovalno misijo EPREV

(EPREV »follow-up mission«), ki bi bila tako izvedena predvidoma v letu 2022.

Ministrstva, organi v sestavi in vladne službe so v začetku januarja 2021 poročali Upravi RS za jedrsko varnost o stanju izvedbe nalog, katerih nosilci so. Dobra tretjina nalog je še v izvajanju (36 %), slabi dve tretjini nalog pa sta izvedeni (64 %), slika 1 v priloženem poročilu.

V času od zadnjega poročanja Vladi (sklep vlade št. 36010-1/2020/3 z dne 12. 3. 2020) v začetku 2020 do sredine januarja 2021 so bile izvedene tri akcije, in sicer akcija 18, 30 in 31 (akcija 18 *Določiti postopke za učinkovito izvajanje prehranskih zaščitnih ukrepov ob jedrski ali radiološki nesreči*, akcija 30 *Izdelati program vaj, ki vključuje vse organizacije, vključene v pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče* in akcije 31 *Vzpostaviti učinkovit sistem vodenja v vseh organizacijah, vključenih v pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče*).

Pri treh akcijah, ki so še v izvajanju, so bili nosilci nalog aktivni, in sicer Uprava RS za zaščito in reševanje pri akciji 1 *Okrepiti/doreči vlogo Medresorske komisije za spremljanje izvajanja državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči* ter Uprava RS za varstvo pred sevanji pri akciji 2 *Določiti odgovornosti organizacij za oceno in rekonstrukcijo doz in omejitev zasebnih produktov prehranske verige* in akciji 14 *Priprava postopkov za izvajanje dolgoročnega zdravstvenega nadzora in ukrepov za rizične skupine prebivalstva po jedrski in radiološki nesreči*. Podroben opis njunih aktivnosti je v priloženem poročilu. Pri več akcijah, ki so že izvedene, so nosilci poročali o nadaljnjem poteku njihovega izvajanja in vplivu epidemije COVID-19 na izvajanje (akcije 10, 11, 12, 13, 16 in 29).

Ena ključnih akcij, akcija 5 *Pripraviti zaščitno strategijo, vključno s celovito strategijo monitoringa*, je še v izvajanju, poteka intenzivno usklajevanje med Upravo RS za zaščito in reševanje in Upravo RS za jedrsko varnost. Zaščitna strategija bo podlaga za izvedbo načrtovane prenove obstoječega *Državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči* (akcija 24).

Izvedba Akcijskega načrta po misiji EPREV počasi in kljub vplivu epidemije COVID-19 vztrajno napreduje, s čimer se pripravljenost na jedrske in radiološke nesreče postopoma izboljšuje. Glede na pretežno kontinuirano aktivnost in zavzetost nosilcev nalog ter na podlagi poteka običajnega 3 do 5-letnega obdobja po misiji, menimo, da so pogoji za t.i. ponovno pregledovalno misijo EPREV (EPREV »follow-up mission«) v Sloveniji izpolnjeni. Mednarodna agencija za atomsko energijo je ponovno pregledovalno misijo sposobna izvesti v roku 12 do 18 mesecev od prejema uradnega vabila Slovenije, kar pomeni, da bo ob pravočasnem vabilu ponovna EPREV misija (EPREV follow-up) izvedena predvidoma v drugi polovici leta 2022. Predvidoma zato, ker je potrebno upoštevati, da je izvedba misij močno odvisna od kapacitet Mednarodne agencije za atomsko energijo in razmer prehoda v fazo po COVIDU-19.

EPREV »follow-up« misija bo pregledala napredek na področju pripravljenosti na jedrske in radiološke nesreče ter po izvedenih izboljšavah in spremembah na novo ocenila pripravljenost Slovenije na tem področju. Nalog, ki ostajajo po Akcijskem načrtu po misiji EPREV ni veliko, vse pa je iz strani nosilcev nalog realno možno izpeljati do konca letošnjega leta.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">– nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja– razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna	NE

	– razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: NE		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: Izvedba nalog iz Akcijskega načrta nosilcev ne obremenjuje s sredstvi, ki bi presegale tista sredstva, že zagotovljena z njihovimi finančnimi načrti za naslednje leto. Neposredne stroške izvedbe ponovne misije ocenjujemo na okoli 20.000 EUR. Stroški so omejeni na potne stroške (letalske vozovnice), prenočišče in dnevnice članov misije, kar je skladno z internimi pravili za izvedbo te in podobnih misij, ki jih zagotavlja Mednarodna agencija za atomsko energijo (MAAE). Stroški se bodo ali pokrili iz projekta MAAE ali pa bodo porazdeljeni med organe, ki so predmet ponovnega pregleda EPREV. Razdelilnik stroškov med organi se bo naredil naknadno, v kolikor se stroški misije ne bodo pokrili iz sredstev projekta MAAE.		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:		DA
<ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 		
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:		
<ul style="list-style-type: none"> – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 		
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:		NE
Narava gradiva ne zahteva predhodne objave na spletni strani predlagatelja.		
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:		NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:		NE
mag. ANDREJ VIZJAK MINISTER		

PRILOGA:

- Poročilo o izvedbi Akcijskega načrta po misiji EPREV

Poročilo o izvedbi Akcijskega načrta po misiji EPREV

Podlaga in povzetek

Slovenija je najmanjša jedrska država na svetu. Ne glede na to mora zagotavljati enako pripravljenost na jedrsko nesrečo kot večje države, saj ima jedrska nesreča lahko katastrofalne posledice velikih razsežnosti.

Del zagotavljanja ustrezne jedrske varnosti je tudi pripravljenost na ukrepanje v primeru jedrske nesreče. Izmed vseh nesreč je jedrska najbolj zahtevna in obsežna, saj nevarnost prihaja iz zelo kompleksnega objekta, ionizirajoče sevanje vzbuja strah, posledice so lahko tudi na obsežnih območjih, kjer ni možno bivati (lahko tudi pretežni del Slovenije) in z dolgotrajnimi napori sanacije.

»V Sloveniji je odziv na jedrsko nesrečo načrtovan na vseh ravneh, tako na državni, regijski, občinski in obratni ravni. V odziv je vključena tudi bližnja in širša mednarodna skupnost.

Ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči je določeno z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči, verziji 3.0. Za spremljanje priprav in izvajanja načrtov zaščite in reševanja je Vlada RS imenovala *Medresorsko komisijo za spremljanje izvajanja državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči*.

Vodilno vlogo za zagotavljanje visoke jedrske varnosti na mednarodni ravni ima IAEA (Mednarodna agencija za atomsko energijo s sedežem na Dunaju). Eden od mehanizmov IAEA so tudi pregledovalne misije, ki jih države lahko povabijo, da izvedejo neodvisni pregled stanja za specifično področje jedrske varnosti. Ena od takšnih misij je tudi EPREV (»Emergency Preparedness Review Mission«) za področje pripravljenosti na jedrske in radiološke nesreče, ki jo je Slovenija, na podlagi sklepa vlade št. 51111-22/2014/2 z dne 12.11.2014 povabila v letu 2014 in je bila izvedena med 5. in 16. novembrom 2017.

Poleg dobrih praks je misija EPREV prepoznala tudi več področij, kjer so na podlagi mednarodnih standardov možne večje ali manjše izboljšave. Misija je tako v svojem poročilu izpostavila 19 priporočil (»recommendations«), ki obravnavajo ključne vidike, kadar posamezne zahteve mednarodnih standardov niso izpolnjene in 12 predlogov (»suggestions«), ki predstavljajo priložnost za nadaljnji napredek in učinkovitejše izvajanje na področjih, kjer so zahteve standardov deloma ali v celoti izpolnjene.

Po misiji je bil izdelan Akcijski načrt po misiji EPREV, s katerim je Vlada Republike Slovenije (sklep št. 004-7/2015/138 z dne 12.4.2018) naložila ministrstvu in vladnim službam ter organom v sestavi izvedbo nalog v določenih rokih ter Upravi RS za jedrsko varnost, da ji o izvedbi akcijskega načrta poroča najkasneje do 31.1.2020. Uprava RS za jedrsko varnost je Vladi poročala v začetku leta 2020, Vlada pa je 12. marca 2020 s sklepom št. 36010-1/2020/3 naložila ministrstvu, organom v sestavi in vladnim službam, ki svojih nalog iz Akcijskega načrta po misiji EPREV še niso izvedli v rokih določenih (s sklepom št. 36010-2/2018/3 z dne 26.4.2018), da preostale naloge izvedejo najkasneje do konca leta 2020.

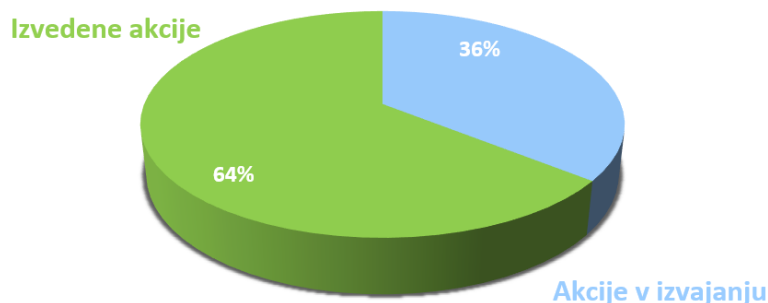
Konec decembra 2020 je Uprava RS za jedrsko varnost zato ponovno pozvala nosilce nalog po akcijskem načrtu, da poročajo o stanju izvedbe akcij. Vsa poročila so bila posredovana 22. januarja 2021 in kažejo, da so od vseh 31 akcij, kolikor jih obsega Akcijski načrt po misiji EPREV, bile do sredine januarja 2021 v celoti izvedene 4 od 5-ih kratkoročnih akcij (rok do junija 2018), 4 od 9 srednjeročnih akcij (rok do konca leta 2018) in 10 od 14 dolgoročnih akcij (rok do konca leta 2019). 3 akcije, pri katerih so roki določeni s predpisi, so še vedno v izvajanju (preglednica 1 spodaj).

Preglednica 1: Stanje izvedbe akcij po misiji EPREV januarja 2021

Akcije	V izvajanju	Izvedene	Skupaj
Kratkoročne akcije (rok 30.6.2018)	1	4	5
Srednjeročne akcije (rok 31.12.2018)	5	4	9
Dolgoročne akcije (rok 31.12.2019)	4	10	14
N/A (*rok določen s predpisi)	3	0	3
SKUPAJ	10 (+3*)	18	31

Med akcijami, pri katerih roki niso določeni s predpisi, so po poročanju nosilcev in sodelujočih do januarja 2021 skoraj dve tretjini (64 %) akcij izvedeni v zastavljenih rokih (Slika 1 spodaj). Ostale akcije (36 %) so vse že v izvajanju in so vsaj deloma izvedene.

Izvedba Akcijskega načrta po misiji EPREV

Slika 1: Delež izvedbe Akcijskega načrta po misiji EPREV

V času od zadnjega poročanja Vladi (sklep vlade št. 36010-1/2020/3 z dne 12. 3. 2020) v začetku 2020 do sredine januarja 2021 so bile izvedene tri akcije, in sicer akcija 18, 30 in 31. V okviru akcije 18 *Določiti postopke za učinkovito izvajanje prehranskih zaščitnih ukrepov ob jedrski ali radiološki nesreči*, sta obe pristojni organizaciji identificirali svojo vlogo pri izvajanju prehranskih zaščitnih ukrepov ob jedrski ali radiološki nesreči, in sicer Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v okviru Ministrstva za gozdarstvo, kmetijstvo in prehrano) za prehranske ukrepe v primeru živil namenjenih za javno potrošnjo in Nacionalni inštitut za javno zdravje za prehranske ukrepe v primeru živil namenjenih za lastno potrošnjo.

V okviru akcije 30 *Izdelati program vaj, ki vključuje vse organizacije, vključene v pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče* je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje pripravila predlog Načrt vaj v obrambnem sistemu in sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letu 2021. V načrt je vključena državna vaja na temo jedrske nesreče v NEK, v kateri bodo sodelovale vse organizacije, ki po državnem načrtu sodelujejo pri ukrepanju v primeru jedrske ali radiološke nesreče. Vaja je bila načrtovana že leta 2020, pa je zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 odpadla. Prav tako je v načrt vključena mednarodna vaja Conv-Ex.

V okviru akcije 31 *Vzpostaviti učinkovit sistem vodenja v vseh organizacijah, vključenih v pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče* je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje vzpostavila sistem vodenja SVOD – sistem vodenja odziva na dogodke, ki je bil razvit na podlagi mednarodno uveljavljenega sistema ICS. Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost pa je izdala praktične smernice 1.07 »Vzpostavitev, uvedba, izvajanje in stalno izboljševanje celovitega sistema vodenja«.

Pri treh akcijah, ki so še v izvajanju, so nosilci nalog aktivni, in sicer pri akciji 1 *Okrepiti/doreči vlogo Medresorske komisije za spremljanje izvajanja državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči* je Uprava za zaščito in reševanje pri akciji pozvala ministrstva da predlagajo svoje predstavnike za imenovanje v medresorsko komisijo, ki jo bo imenovala Vlada RS. Zaradi epidemije bolezni COVID-19 niso uspeli pridobiti nekaterih predlogov ministrstev. Pripravili so tudi osnutek poslovnika za delo medresorske komisije in pri akciji 2 *Določiti odgovornosti organizacij za oceno in rekonstrukcijo doz in omejitev zasebnih produktov prehranske verige*, v okviru katere je Uprava RS za varstvo pred sevanji pripravila predlog sprememb in dopolnitev *Pravilnika o posebnih zahtevah varstva pred sevanji in načinu ocene doz*, v katerem se bodo določile naloge Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost in Uprave Republike Slovenije za varstvo pred sevanji glede rekonstrukcij doz. Spremembe in dopolnitve pravilnika naslavlja tudi aktivnosti pri akciji 14 *Priprava postopkov za izvajanje dolgoročnega zdravstvenega nadzora in ukrepov za rizične skupine prebivalstva po jedrski ali radiološki nesreči*, tako da bo omogočeno prepoznavanje rizičnih skupin prebivalstva v okviru izdelave poročila o oceni prejetih doz. Spremembe in dopolnitve pravilnika bodo predvidoma sprejete do konca maja 2021.

Pri več akcijah, ki so že izvedene, so nosilci poročali o poteku njihovega izvajanja in vplivu epidemije COVID-19, in sicer pri akciji 10 *Vključiti usposabljanje »na licu mesta« v programe usposabljanja*, občina Krško zaradi epidemije v 2020 na osnovnih šolah v Krškem ni izvedla predavanj o izvajanju zaščitnih ukrepov ob naravnih in drugih nesrečah, s poudarkom na ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči - z aktivnostmi bo nadaljevala, ko bodo razmere to dopuščale; pri akciji 11 *Poskrbeti za zaščito in nadzor nad prejetimi dozami interventnega osebja* je Ministrstvo za notranje zadeve nalogo v celoti izpolnilo novembra 2020, Uprava RS za varstvo pred sevanji pa bo zaradi priprav na epidemijo COVID-19 in kasneje obvladovanjem le-te analizo izkušenj iz uporabe osebnih dozimetrom izvedla po koncu epidemije; pri akciji 12 *Izvajati usposabljanja splošnih zdravnikov in reševalnega osebja* je Ministrstvo za zdravje poročalo, da zaradi epidemije COVID-19 in s tem povezanih ukrepov, trenda začelih usposabljanj in izobraževanj (tekmovanja ekip nujne medicinske pomoči) ni bilo možno ohraniti v letu 2020 in se bo zato usposabljanje v prihodnje izvajalo, ko bodo razmere in ukrepi dopuščali; pri akciji 13 *Dokončati smernice za ravnanje služb nujne medicinske pomoči v KBRJ (kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih), ki vključujejo postopke za obravnavo kontaminiranih pacientov* je Ministrstvo pripravljene smernice tudi natisnilo; pri akciji 16 *Pripraviti postopke za spremljanje klasičnih in družbenih medijev zaradi nadzora lažnih ali zavajajočih informacij* je Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje poročal, da sistem za hitro opozarjanje na dezinformacije na nivoju Evropske unije, ki je bil vzpostavljen v 2019 še vedno aktiven, kontaktne točke RAS (Rapid Alert System) in EEAS (European External Action Service) se med seboj redno obveščajo o pojavih dezinformacij v posameznih državah članicah EU in na ravni EU, ki jih generirajo akterji iz tretjih držav. V ta namen deluje tudi posebna spletna stran EUvsDisinfo; pri akciji 20 *Akcija 20 Pripraviti smernice za ravnanje z velikimi količinami radioaktivnih odpadkov* je Agencija za radioaktivne odpadke poročala, da bodo smernice pripravljene predvidoma letos – njihova priprava je namreč povezana tudi z izvedbo akcije 5 *Pripraviti zaščitno strategijo, vključno s celovito strategijo monitoringa*, ki bo podlaga za izvedbo načrtovane preнове obstoječega *Državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči* (akcija 24).

Popis izvedbe Akcijskega načrta po misiji EPREV

V nadaljevanju poročila sledi podroben seznam vseh akcij ter pri vsaki posamezni akciji nosilci in sodelujoči, roki, stanje izvedbe in opis stanja, ki temelji na sprotne, večkratnem poročanju nosilcev in sodelujočih.

Akcija 1

Okrepiti/doreči vlogo Medresorske komisije za spremljanje izvajanja državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči.

Ugotovitev: Aktivnosti v fazi pripravljenosti so razpršene med različne komisije in skupine brez jasnega mehanizma celovite koordinacije.

Predlog misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj razmisli o okrepitvi nacionalnega mehanizma za koordinacijo, da se v fazi pripravljenosti zagotovi učinkovito izvajanje vseh aktivnosti.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodelujejo: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, člani medresorske komisije, poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije

Rok: 28. 2. 2019

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis stanja: Imenovanje medresorske komisije je v izvajanju. Uprava RS za zaščito in reševanje je z dopisom pozvala ministrstva naj predlagajo svoje predstavnike, ki imajo vodilno vlogo in dejanski vpliv na delovanje resorjev, ki jih zastopajo za imenovanje v medresorsko komisijo, ki jo bo imenovala Vlada RS. Zaradi epidemije bolezni COVID-19 pa nismo uspeli pridobiti nekaterih predlogov ministrstev. Pripravljen je tudi osnutek poslovnika za delo medresorske komisije.

Akcija 2

Določiti odgovornosti organizacij za oceno in rekonstrukcijo doz in omejitev zasebnih produktov prehranske verige.

Ugotovitev: Ocena ali rekonstrukcija doz za prebivalstvo oziroma priprava priporočil o omejitvi produktov prehranske verige za zasebno rabo po jedrski ali radiološki nesreči niso urejeni.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj v okviru pripravljenosti na jedrsko ali radiološko nesrečo določi vloge in obveznosti za oceno in rekonstrukcijo doz ter priporočila o omejitvi produktov prehranske verige za zasebno rabo.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Sodelujejo: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za zdravje, Institut Jožef Stefan, Zavod za varstvo pri delu d. o. o.

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis stanja: Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji je pripravila predlog sprememb in dopolnitev Pravilnika o posebnih zahtevah varstva pred sevanji in načinu ocene doz (Uradni list RS, št. 47/18), v katerem se določijo naloge Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost in Uprave Republike Slovenije za varstvo pred sevanj glede rekonstrukcij doz. Predlog določa, da Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnosti skrbi za sprotne ocene doz med izrednim dogodkom, ki so podlaga za odločanje o zaščitnih ukrepih, Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanj pa za izdelavo poročil o obsevanosti ljudi zaradi izrednega dogodka, ki so dostopna javnosti. Spremembe in dopolnitve pravilnika bodo predvidoma sprejete do konca maja 2021.

Glede omejitve zasebnih produktov prehranske verige sta se Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Ministrstvo za zdravje strinjala, da bo glavno vlogo na tem področju imel Nacionalni inštitut za javno zdravje v sodelovanju z Nacionalnim laboratorije za zdravje, okolje in hrano.

Odgovornosti so vnesene v osnutek Državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 3

Analizirati sposobnost izvajalcev nalog v pripravah in odzivu na jedrsko in radiološko nesrečo v skladu z načrti zaščite in reševanja.

Ugotovitev: Odziv na nesrečo temelji na številnih pogodbah med Vlado Republike Slovenije, upravljalci in zasebnimi podjetji. Pogodbene določbe niso standardizirane. Sistematična analiza pogodb, na podlagi katerih bi se vsem organizacijam lahko zagotovilo finančne in kadrovske vire za izpolnitev dodeljenih vlog in obveznosti, se ne izvaja.

Ugotovitev: Medtem ko je veliko organizacij izrazilo zaskrbljenost nad kadrovske popolnjenostjo, jih je le malo izvedlo podrobne analize o kadrih, ki jih potrebujejo za izpolnitev dodeljenih obveznosti.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj analizira vse vloge in obveznosti, da se organizacijam zagotovijo ustrezni finančni in kadrovske viri za izpolnitev dodeljenih pričakovanih nalog v času pripravljenosti in ob odzivu na nesrečo.

Predlog misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj razmisli, da preko nacionalnega koordinacijskega mehanizma analizira kadrovske popolnjenost organov in organizacij, vključenih v odziv, da se ugotovi, ali je za primer nesreče na voljo dovolj usposobljenega osebja za izpolnitev dodeljenih obveznosti.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodelujejo: vsi izvajalci nalog po načrtih zaščite in reševanja

Rok: 30. 6. 2019

Stanje izvedbe:

izvedeno

Opis stanja: Izdelana analiza sposobnosti ELME, ZVD ter državne in regijskih RKB enot.

Akcija 4

Dopolniti oceno ogroženosti ob jedrski in radiološki nesreči v Republiki Sloveniji.

Ugotovitev: V oceni ogroženosti je opredeljen obisk plovila na jedrski pogon v slovenskih teritorialnih vodah, ni pa bila izdelana ocena vpliva in posledic.

Predlog misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost naj razmisli o posodobitvi ocene ogroženosti in vključitvi možnih vplivov in posledic nesreče ob obisku plovila na jedrski pogon.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Rok: 30. 6. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis stanja: Izvedeno na Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost in posredovano Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je Oceno ogroženosti 19. 1. 2019 objavila na svoji spletni strani in na spletni strani Skupnosti občin Slovenije.

Akcija 5

Pripraviti zaščitno strategijo, vključno s celovito strategijo monitoringa.

Ugotovitev: Zaščitna strategija za izvajanje učinkovitih zaščitnih ukrepov in drugih aktivnosti odziva ob jedrski ali radiološki nesreči ni bila formalizirana in dosledno uveljavljena v vseh organizacijah.

Ugotovitev: Ni skupnega načrta za meritve v vseh fazah jedrske ali radiološke nesreče. Prav tako ni opredeljena prioritizacija merjenja sevanja kot podlaga za uvedbo novih zaščitnih ukrepov ali prenehanje že izvajanih. Obstoječi postopki bi se lahko razširili, da se na optimalen način omogoči učinkovita raba vseh virov.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj formalizira zaščitno strategijo in zagotovi, da vsi organi in organizacije, vključene v odziv, posodobijo svoje načrte zaščite in reševanja ter postopke s predhodno določenimi operativnimi merili.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj dodela celovito nacionalno strategijo monitoringa v okviru zaščitne strategije kot podporo pravočasnemu odločanju o zaščitnih ukrepih in drugih potrebah družbe. Strategija naj upošteva vse vire in zmogljivosti v Sloveniji ter možnosti sprejema mednarodne pomoči.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Sodelujejo: Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje in mobilne enote

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: URSJV je pripravila dokument *Strategija ukrepanja Republike Slovenije ob jedrski ali radiološki nesreči* in ga julija 2019 že uskladila z večino sodelujočih: URSVS, MKGP- UVHVVR in mobilnimi enotami – IJS in ZVD. Po usklajevanju z URSZR v mesecu februarju 2021 so bile narejene določene spremembe dokumenta in nato dane v javno obravnavo in v pregled sodelujočim pri akciji in zainteresirani javnosti v februarju 2021.

Akcija 6

Nadzor sevanja v Centralnem skladišču radioaktivnih odpadkov.

Ugotovitev: Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov nima stacionarnih zmogljivosti za monitoring sevanja.

Predlog misije EPREV: Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov naj razmisli o namestitvi naprave za stalen monitoring sevanja v območju skladiščenja odpadkov.

Nosilec: Agencija za radioaktivne odpadke

Rok: 30. 6. 2019

Stanje izvedbe: delno izvedeno

Opis izvedbe: Oprema je nameščena v Centralnem skladišču za radioaktivne odpadke na Brinju (CSRAO) in je v funkciji, vendar brez rezervnega napajanja in svetlobne signalizacije. Dodatne opreme, za katero je Agencija za radioaktivne odpadke zaprosila Mednarodno agencijo za atomsko energijo, niso prejeli.

Akcija 7

Izboljšati sistem obveščanja in aktiviranja Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost.

Ugotovitev: Aktiviranje Centra za odziv na izredni dogodek Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost je lahko zapoznelo zaradi obsežnih postopkov obveščanja, s čimer se omeji zmožnost Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost za pravočasno svetovanje in izdajanje priporočil v začetnih fazah odziva ob določenih izrednih dogodkih.

Predlog misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost naj razmisli o nadaljnjem izboljšanju notranjih postopkov obveščanja zaradi učinkovitejšega obveščanja in aktiviranja.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Izvedeno: na podlagi analize možnih rešitev se je Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost odločila, da sistema obveščanja in aktiviranja ne bo spreminjala, ker je trenutni sistem učinkovit in zadošča potrebam Uprave. Poročilo o analizi je izdelano v posebnem dokumentu

Akcija 7

Izboljšati sistem obveščanja in aktiviranja Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost.

»Posodobitev sistema za množično pozivanje Skupine za obvladovanje izrednega dogodka«.

Akcija 8

Vključiti sistem stopenj nevarnosti v postopke organizacij, ki imajo v svojih objektih nevarne vire sevanja.

Ugotovitev: Nekateri upravljalci, zlasti tisti, ki sodijo v kategorijo III, nimajo sistema za klasifikacijo stopenj nevarnosti.

Predlog misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost in Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji naj razmisli o uveljavitvi ustreznega sistema klasifikacije pri vseh izvajalcih, zlasti upravljalcih objektov z radioaktivnimi viri kategorije III.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: Sistem stopenj nevarnosti bo v postopke odgovornih organizacij možno vključiti tako, da se s to zahtevo dopolni Uredbo o sevalnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 19/18), ki je bila sprejeta pred kratkim. Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost bo pripravila predlog te spremembe v prihodnjih letih.

Akcija 9

Izdelati novo analizo predvidenih evakuacijskih časov v tri- in deset kilometrskem območju okrog Nuklearne elektrarne Krško.

Ugotovitev: Zadnja študija in analiza časov evakuacije za območje preventivnih ukrepov (OPU) in območje takojšnjih ukrepov (OTU) sta bili opravljena leta 2008. Upoštevanje razvoj razpoložljivih sredstev in občinske infrastrukture bi se te ocene lahko posodobile, da se izboljša izdelava postopkov nujnih zaščitnih ukrepov.

Predlog misije EPREV: Vlada Republike Slovenije in občine na razmislijo o pregledu ocenjenih časov evakuacije za OPU in OTU okrog Nuklearne elektrarne Krško s pomočjo posodobljenih podatkov in metodologij.

Nosilca: občini Krško in Brežice

Sodeluje: Nuklearna elektrarna Krško, izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Brežice

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Za izdelavo nove analize evakuacijskih časov v 3 in 10 km območju okrog NEK sta občini Krško in Brežice zbrali nove podatke o pomembni infrastrukturi in o številu prebivalcev, NEK pa izvedla javno naročilo z mednarodni razpisom, kjer je bil izbran izvajalec KLD engineering iz NY, ZDA.

Pri pripravi podatkov za analizo je bil upoštevan trenutno veljavni temeljni načrt zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči, sodelujoči pa so aktivno sodelovali pri vmesnih pregledih podlag za analizo t.i. »Assumption Memo«, na katerih je bila konec decembra izdelana nova analiza evakuacijskih časov (končno poročilo »Development of Evacuation Time Estimates – ETE« izdano januarja 2020).

Na osnovi pridobljenih rezultatov bodo v letu 2020 ustrezno ažurirani občinski dokumenti ter načrtovani postopki seznanitve prebivalcev o predvidenih poteh evakuacije.

Akcija 10

Vključiti usposabljanje »na licu mesta« v programe usposabljanja.

Ugotovitev: Usposabljanje »na licu mesta« za ad hoc določene izvajalce zaščitnih ukrepov ni urejeno.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj zagotovi postopke za usposabljanje »na licu mesta« za ad hoc določene izvajalce zaščitnih ukrepov neposredno pred angažiranjem, o načinu izvajanja nalog ob nesreči.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodelujejo: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, občine

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: delno izvedeno

Opis izvedbe: URSJV je v letu 2019 izdelala navodila kot pripomoček usposabljanja v obliki plakata na podlagi IAEA tehnične dokumentacije, ki pokrivajo področja osnov o radiološki varnosti, osnovne tehnike zaščite (čas, razdalj, ščit) in ključnih šest pravil postopanja v kontaminiranem območju.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je na usposabljanjih gasilskih enot širšega pomena že razdelila plakate Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost in jih bo tudi nadalje smiselno uporabljala kot pripomoček pri izvajanju usposabljanja pri vsebinsko ustreznih vsebinah programov. V ta namen so bila navodila že dana vodjem programov. V usposabljanja prostovoljnih gasilcev bo plakate vključila tudi Gasilska zveza Slovenije.

Dopolnilno usposabljanje pripadnikov reševalnih in drugih služb ter enot za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči je vključeno v Načrt izobraževanja in usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS v letu 2019. Udeleženci so pripadniki reševalnih in drugih služb ter enot, predvidenim za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči (enote civilne zaščite, gasilske enote širšega pomena in druge prostovoljne gasilske enote, policija, enote nujne medicinske pomoči in glede na potrebe še druge enote in službe). Lahko bi vključili tudi osebe, ki niso reševalci ampak pogodbeni izvajalci. V Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS so skladno s priporočili pripravili predloge – osnutke programov po metodologiji (uvajalno) temeljno, dopolnilno usposabljanje enot RKB - za nadaljnjo aktualizacijo programov. Te osnutke programov je potrebno še vsebinsko strokovno dopolniti, prenoviti, aktualizirati.

Ko bodo programi Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje RS aktualizirani, se bo v usposabljanja vključila tudi občina Krško. Prav tako so v letu 2019 na treh osnovnih šolah v občini Krško izvedli predavanje otrokom o izvajanju zaščitnih ukrepov ob naravnih in drugih nesrečah, s poudarkom na ukrepih ob jedrski ali radiološki nesreči. V letu 2020 te aktivnosti zaradi razmer s COVID-19 niso izvajali, bodo pa s to aktivnostjo nadaljevali v prihodnje, ko bodo epidemiološke razmere in ukrepi to dopuščali.

Akcija 11

Poskrbeti za zaščito in nadzor nad prejetimi dozami interventnega osebja.

Ugotovitev: Nekatero reševalno osebje nima dostopa do osebne dozimetrije.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj zagotovi upravljanje, nadzor in evidentiranje doz vsega reševalnega osebja.

Nosilci: Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za notranje zadeve, občine

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe:

Opis izvedbe: Ministrstvo za notranje zadeve z dozimetri in merilci sevanja že ustrezno opremlja in vodi v sistemu osebne dozimetrije tiste enote, za katere se predvideva, da bodo vstopale v »vročo cono«. Januarja 2020 je Ministrstvo za notranje zadeve imelo za nakup PRD (»personal rescue device«) odobrenih 20.000,00 EUR; nakup je bil predviden v februarju 2020 (po takratnih cenah je bil predviden nakup 20 PRD; razdelilnik določen policijskim upravam na območju, kjer se nahajajo jedrski objekti, vsem policijskim postajam na teh območjih, specializirani enoti za nadzor državne meje). Evidenco TLD (termoluminiscenčnih dozimetrov) ima vzpostavljeno Služba za varnost in zdravje pri delu (ni lastnih TLD, po pogodbi jih zagotavlja in odčitava Institut Jožefa Stefana). Seznam PRD pa vodi Uprava kriminalistične policije (ni evidenca). Policija je v mesecu novembru 2020 v celoti realizirala nalogo s tem, da je prevzela in predala v uporabo 24 osebnih dozimetrov sevanja.

Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji in Ministrstvo za zdravje sta skladno z razdelilnikom, ki je upošteval prenovljeno oceno ogroženosti aprila razdelila osebne dozimetre službam NMP. Skladno z razdelilnikom je osebne dozimetre prejelo 17 zunajbolnišničnih enot nujne medicinske pomoči in 4 bolnišnice. Analiza izkušenj iz uporabe osebnih dozimetrov je bila predvidena decembra 2019 oziroma januarja 2020. Zaradi priprav na epidemijo COVID-19 in kasneje obvladovanjem le-te, se bo analiza izvedla po koncu epidemije COVID-19. Glede na oceno ogroženosti je regijsko ustrezno zagotovljena opremljenost in dozimetrija služb nujne medicinske pomoči. Po potrebi se bo sistem v prihodnje prilagajal potrebam in oceni ogroženosti.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je poskrbela za zaščito in nadzor nad prejetimi dozami interventnega osebja z različnimi ukrepi. Vseh 44 gasilskih enot širšega pomena, ki imajo pooblastilo za ukrepanje tudi v primeru jedrske ali radiološke nesreče, je opremila in usposobila za uporabo: radioloških detektorjev MIRION TECHNOLOGIES PDS 100 G/ID, ki omogočajo tudi identifikacijo najbolj pogostih radionuklidov (44 kosov); samoodčitljivih elektronskih poveljniških dozimetrov RADOS RAD 60 (68 kosov); osebnih termoluminiscenčnih dozimetrov TLD Institut Jožefa Stefana za vsakega pripadnika (1000 kosov); kemijskih detektorjev z radiološkim modulom, ki omogočajo tudi meritve hitrosti doz in celokupnih prejetih doz ENVIRONICS ChemPro 100i (44 kosov). Dodatno je bilo poskrbljeno, da sta vsaj po dva gasilca na izmeno iz vsake gasilske enote širšega pomena, opravila enodnevno usposabljanje iz Varstva pred ionizirajočimi sevanji, ki jih je izvajal Zavod za varstvo pri delu d.o.o.

Občina Krško razpolaga z zaščitno opremo za intervencijske enote, ki so opremljene z zadostnim številom dozimetrov.

Akcija 12

Izvajati usposabljanja splošnih zdravnikov in reševalnega osebja.

Ugotovitev: Splošni zdravniki se med študijem izobrazijo za prepoznavanje kliničnih znakov izpostavljenosti sevanju, vendar ni periodičnega osvežitvenega usposabljanja.

Priporočilo misije EPREV: Ministrstvo za zdravje naj poskrbi za usposabljanje splošnih zdravnikov in osebja nujne medicinske pomoči za prepoznavanje znakov izpostavljenosti sevanju in za postopke nacionalnega odziva.

Akcija:

Izvajati usposabljanja splošnih zdravnikov in reševalnega osebja.

Nosilec: Ministrstvo za zdravje

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Aprila 2019 je potekal seminar »Varnost reševalcev nikoli ni bila samoumevna«. V zborniku, ki je javno dostopen, je objavljen tudi članek »Prvi posredovalci med jedrsko ali radiološko nesrečo«, v katerem so z namenom, da se zagotovi dobra in učinkovita pripravljenost prvih posredovalcev na jedrsko ali radiološko nesrečo predstavljena enostavna, intuitivna in uporabna navodila za prve posredovalce, ki bi se znašli v bližini vira sevanja ali na kontaminiranem območju, ki jih je pripravila. Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost (akcija 10). Prav tako je bila organizirana 50-minutna delavnica na temo osebne dozimetrije z dozimetri, ki so bili nabavljeni za potrebe nujne medicinske pomoči in razdeljeni skladno z oceno ogroženosti.

Na tekmovanju ekip nujne medicinske pomoči septembra 2019 je bil organiziran scenarij na temo radiološke nesreče (scenarij F: slabost voznika ne cesti, ki je prevažal radioaktivne snovi). Tekmovanja se je udeležilo 18 ekip nujne medicinske pomoči iz 17 različnih služb nujne medicinske pomoči. Zaradi epidemije COVID-19 in s tem povezanih ukrepov, trenda začetih usposabljanj in izobraževanj ni bilo možno ohraniti v letu 2020 in se bo zato usposabljanje v prihodnje izvajalo, ko bodo razmere in ukrepi dopuščali.

Akcija 13

Dokončati smernice za ravnanje služb nujne medicinske pomoči v KBRJ (kemičnih, bioloških, radioloških in jedrskih), ki vključujejo postopke za obravnavo kontaminiranih pacientov.

Ugotovitev: Nekatere pooblaščenke zdravstvene organizacije nimajo navodil za zdravnike ali zdravstvene ustanove glede prevoza in zdravljenja kontaminiranih bolnikov ali zdravljenja radiacijskih poškodb.

Priporočilo misije EPREV: Ministrstvo za zdravje naj izda smernice za začetno obravnavo in prevoz kontaminiranih bolnikov.

Nosilec: Ministrstvo za zdravje, Univerzitetni klinični center – Klinika za nuklearno medicino

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Smernice so objavljene na spletni strani, prav tako je ministrstvo smernice v manjši količini natisnilo.

Akcija 14

Priprava postopkov za izvajanje dolgoročnega zdravstvenega nadzora in ukrepov za rizične skupine prebivalstva po jedrski in radiološki nesreči.

Ugotovitev: Načrti ali postopki za prepoznavanje ogroženega prebivalstva za povečano pogostost raka in za dolgotrajne zdravstvene ukrepe niso na voljo.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj zagotovi prepoznavanje in dolgotrajnejše zdravstvene ukrepe za ogroženo prebivalstvo po jedrski ali radiološki nesreči.

Nosilci: Ministrstvo za zdravje, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Rok: 30. 6. 2019

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji je pripravila predlog sprememb in dopolnitev Pravilnika o posebnih zahtevah varstva pred sevanji in načinu ocene doz (Uradni list RS, št. 47/18) s katerim se določijo obveznosti Uprave Republike Slovenije za varstvo pred sevanji glede izdelave poročil o obsevanosti ljudi zaradi izrednega dogodka. Poročilo vključuje oceno doz za referenčne osebe iz posameznih skupin prebivalstva, prebivalstvo kot celoto, delavce in izvajalce zaščitnih ukrepov ter bo podlaga za prepoznavanje ogroženih skupin prebivalstva. Spremembe in dopolnitve pravilnika bodo predvidoma sprejete do konca maja 2021.

Akcija 15

Izboljšati vsebino sporočil za javnost.

Ugotovitev: Komuniciranje z javnostjo je osredotočeno na postopke objavljanja obvestil za javnost in zagotavljanje stvarnih podatkov. Obveščanje javnosti ne osvetljuje vseh vidikov nevarnosti za zdravje in ne daje odgovora na interes javnosti o možnih vplivih na zdravje.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj dodela svoj sistem komuniciranja z javnostjo za zagotavljanje dodatnih informacij o nevarnostih in vplivih na zdravje ter za obravnavo najranljivejših pripadnikov javnosti.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Sodeluje: Ministrstvo za zdravje

Rok: 30. 6. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Pripravljen je nazoren grafični prikaz v obliki plakata na podlagi dokumentov Mednarodne agencije za atomsko energijo, ki bo pripetek k vsakem sporočilu za javnost, opredeljuje pa osnovne podatke o prenosnih poteh ionizirajočega sevanja, posledicah, vpliv na najranljivejše skupine ter osnovne informacije o pravilnem ravnanju.

Dokument bo predvidoma dodatek k Državnemu načrtu zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 16

Pripraviti postopke za spremljanje klasičnih in družbenih medijev zaradi nadzora lažnih ali zavajajočih informacij.

Ugotovitev: Komuniciranje z javnostjo ne vključuje spremljanja medijev in družbenih medijev za prepoznavanje govoric ali nepravilnih informacij.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj poskrbi za učinkovito spremljanje medijev in družbenih medijev zaradi prepoznavanja nepravilnih informacij, posredovanih javnosti, in čimprejšnjega odzivanja na takšne primere.

Nosilec: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje – ob sodelovanju ter strokovni in vsebinski podpori Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje in Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost

Sodelujejo: ministrstva (službe za odnose z javnostmi), občine in objekti

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje redno izvaja monitoring klasičnih, spletnih in družbenih medijev, vezan na delo Vlade Republike Slovenije. Kadrovska podhranjenost je največji problem za bolj intenzivno in poglobljeno spremljanje (zlasti družbenih) medijev. Z namenom učinkovitejšega spremljanja zlasti tujih in družbenih medijev je Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje testiral tudi nekatera nova orodja, vendar velja opozoriti, da nobeno orodje samodejno ne odkriva dezinformacij. Koncept spremljanja medijev v primeru jedrske nesreče bo najverjetneje temeljil na intenziviranju monitoringa, ki ga izvajajo že sedaj. Na nivoju Evropske unije je od marca 2019 vzpostavljen sistem za hitro opozarjanje na dezinformacije (mreža kontaktnih točk Rapid Alert System (RAS), ki sodi pod okrilje Evropske službe za zunanje delovanje (EEAS)), v okviru katerega je nacionalna kontaktna točka v Sloveniji Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje. Kontaktne točke RAS se med seboj in EEAS redno obveščajo o pojavih dezinformacij v posameznih državah članicah EU in na ravni EU, ki jih generirajo akterji iz tretjih držav. V ta namen deluje tudi posebna spletna stran EUvsDisinfo, dostopna na povezavi <https://euvsdisinfo.eu/>.

Akcija 17

Določiti postopke za kratkotrajne vrnitve na prizadeto območje med jedrsko in radiološko nesrečo.

Ugotovitev: Vračanje na območje omejenega gibanja med jedrsko ali radiološko nesrečo ni urejeno.

Predlog misije EPREV: Vlada Republike Slovenije in občine naj razmislijo o pripravi ukrepov za organizacije, vključene v odziv, glede vodenja vračanja na območje omejenega gibanja, vključno z dovoljenimi utemeljitvami za vračanje, nadzor in navodila.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Rok: 30. 6. 2019

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost je oktobra 2019 pripravila kratek dokument in ga posredovala Upravi Republike Slovenije za varstvo pred sevanji, s predlogom za dopolnitev Državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči (v poglavje 9.1.1.1 Takojšnji zaščitni ukrepi h) nadzor območja). Dokument sta Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost in Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji uskladili.

Akcija 18

Določiti postopke za učinkovito izvajanje prehranskih zaščitnih ukrepov ob jedrski ali radiološki nesreči.

Ugotovitev: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v celoti odgovorno za javno prehransko verigo, nima pa podrobnih postopkov ob nesrečah za uresničevanje svojih obveznosti ali meril za odločanje med odzivom na nesrečo.

Nosilec: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (izvaja Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin)

Sodelujeta: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe:

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je poročalo, da Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin izvaja svoje naloge v okviru večletnega načrta uradnega nadzora (MANCP - Multi Annual National Control Plan) in na tej podlagi izdanih letnih načrtov nadzora. V primeru pojava nepredvidenih dogodkov pa uprava izvaja tudi t. i. posebne nadzore, kamor bi sodili tudi postopki v primeru jedrske ali radiološke nesreče.

PREHRANSKI UKREPI V PRIMERU ŽIVIL NAMENJENIH ZA JAVNO POTROŠNJO:

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin mora, ne glede na to ali obstaja tveganje za jedrsko ali radiološko nesrečo, s svojimi aktivnostmi ves čas preverjati ali nosilci živilske dejavnosti zagotavljajo varnost živil namenjenih za javno potrošnjo.

V primeru jedrske ali radiološke nesreče bi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin ob upoštevanju opravljenih ocen tveganja, ki bi jih opravile resorne inštitucije (Uprava RS za jedrsko varnost, Uprava RS za varstvo pred sevanji, Nacionalni inštitut za javno zdravje) izvajala okrepljen uradni nadzor živil, ki bi izvirala iz prizadetih območij.

Kadarkoli živila ne izpolnjujejo pogojev določenih z zakonodajo, Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin sprejme enega ali več od naslednjih ukrepov: odredi dodatne postopke obdelave živil, omeji ali prepove dajanje živil na trg, odredi nosilcem živilske dejavnosti, da povečajo obseg in pogostnost svojega notranjega nadzora, zviša frekvenco uradnega nadzora pri določenih nosilcih živilske dejavnosti, odredi odpoklic, umik, odstranitev in uničenje živil ter po potrebi odobri uporabo živil za druge namene, kot so bili prvotno predvideni, odredi zaprtje določenih živilskih obratov, odredi prekinitev izvajanja določenih živilskih dejavnosti in/ali odredi začasen preklic registracije oziroma odobritve obratov. Vse naštetu bi veljalo tudi v primeru jedrske ali radiološke nesreče (glede na stopnjo radioaktivne kontaminacije).

PREHRANSKI UKREPI V PRIMERU ŽIVIL NAMENJENIH ZA LASTNO POTROŠNJO:

Za učinkovitost prehranskih zaščitnih ukrepov na področju živil, ki so namenjena za lastno domačo porabo, t. p. da živila niso namenjena dajanju na trg (npr. zelenjava in sadje proizvedena na zasebnih vrtovih ali sadovnjakih ipd.), ki zakonodajno niso v pristojnosti Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, z ustreznimi navodili, kako ravnati s temi živila skrbi Nacionalni inštitut za javno zdravje, ki ima objavljeno publikacijo na temo varnost živil v izrednih razmerah, ki vsebuje tudi poglavje jedrskih nesreč (povezava: https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/datoteke/varnost_zivil_v_izrednih_razmerah.pdf).

Akcija 19

Izdelati postopke za dekontaminacijo.

Ugotovitev: Niti sedanji državni načrt niti osnutek novega ne vključuje dekontaminacije ali čiščenja med zgodnje zaščitne ukrepe, kar je lahko še posebej pomembno za pravočasno vzpostavitev običajnih družbenih in gospodarskih dejavnosti v naseljenih območjih. Za učinkovito izvajanje dekontaminacije je potrebno natančno načrtovanje in merila, da se omogoči ponovni zagon bistvenih družbenih storitev in povratek evakuiranih prebivalcev. Hkrati je potrebno upoštevati potrebo po zmanjšanju količine odpadkov, ki nastanejo med čiščenjem. Vse navedeno mora obravnavati zaščitna strategija.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Sodelujeta: Agencija za radioaktivne odpadke, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost je izdelala dokument »Postopki za dekontaminacijo«, kjer gre za strategijo dekontaminacije okolja. Dokument je bil v januarju 2019 usklajen za Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje, problematika pa bo upoštevana pri pripravi Državnega načrta zaščite in reševanje ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 20

Pripraviti smernice za ravnanje z velikimi količinami radioaktivnih odpadkov.

Ugotovitev: Ravnanje z velikimi količinami radioaktivnih odpadkov, ki nastanejo ob jedrski ali radiološki nesreči, vključno s prepoznavanjem, določanjem značilnosti, razvrščanjem, prevozom in skladiščenjem, ni urejeno. Prav tako ni načrtov za ravnanje s kontaminiranimi posmrtnimi ostanki ljudi in živali.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj uredi ravnanje z radioaktivnimi odpadki za nesreče, opredeljene v oceni ogroženosti.

Akcija:

Pripraviti smernice za ravnanje z velikimi količinami radioaktivnih odpadkov.

Nosilec: Agencija za radioaktivne odpadke

Rok: 30. 4. 2018

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: Osnutek smernic je pripravljen in je bil poslan Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost v pregled januarja 2019. Ugotovljeno je bilo, da se v določenem delu podvajajo s Strategijo ukrepanja RS ob jedrski ali radiološki nesreči, zato ga je treba v določeni meri še spremeniti, kar bo relevantno po sprejetju Strategije. Smernice bodo dokončane predvidoma v letu 2021.

Akcija 21

Izpopolniti in medsebojno uskladiti pripravljenost na odziv na neradiološke posledice.

Ugotovitev: Vlada Republike Slovenije nima pripravljenih ukrepov za lajšanje neradioloških posledic jedrske ali radiološke nesreče.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj oblikuje ukrepe za obravnavo neradioloških posledic ob jedrski ali radiološki nesreči in ob odzivu na nesrečo.

Nosilca: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za zdravje

Sodelujejo: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Ministrstvo za notranje zadeve, Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti že obravnava blažnje socialnih posledic v svojem načrtu dejavnosti. Ministrstvo za zdravje pa v Resoluciji o nacionalnem programu duševnega zdravja za obdobje 2018-2028 (Ur. l. RS, št. 24/18) uvaja regionalne centre za duševno zdravje, ki bodo kadrovsko in vsebinsko nadgradili službe za duševno zdravje. Glavni poudarek resolucije je preoblikovanje in prilagajanje delovanja na področju duševnega zdravja, in sicer povezujejo obstoječe in dodajajo nujno potrebne nove strukture v organizacijo preventive, promocije, zdravljenja in rehabilitacije. Resolucija predvideva ustanavljanje specialističnih služb za različna področja in ciljne skupine.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je vodila medresorsko delovno skupino, ki je pripravila Smernice za načrtovanje, usposabljanje in izvajanje psihosocialne pomoči ob nesrečah. Vlada RS jih je sprejela s Sklepom št. 02402-17/2018/3 z dne 8. 11. 2018.

Ministrstvo za notranje zadeve v okviru svojega načrta dejavnosti z opredelitvijo nalog ob nesreči zagotavlja tudi odziv na morebitne neradiološke posledice jedrske ali radiološke nesreče. Predvsem odziv na morebitne socialne nemire ali proteste ter kakšne druge varnostne okoliščine, ki bi bile povezane z radiološkim ali jedrskim dogodkom. Eksplicitno v načrtu dejavnosti ni navedeno, da gre za neradiološke posledice, vendar pa gre za naloge, ki sodijo v okvir zagotavljanja javnega reda in miru. Ministrstvo za notranje zadeve je v okviru svoje poročanja o izvedbi te akcije predlagalo, da se v nov Državni načrt zaščite in reševanje ob jedrski ali radiološki nesreči doda tudi odziv na neradiološke posledice, kar bodo konkretno lahko v svoje načrte dejavnosti dodali tudi pristojni organi.

Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost je že predlagala možno vsebino za Državni načrt zaščite in reševanje ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 22

Dopolniti postopke za zaprošanje mednarodne pomoči.

Ugotovitev: V Sloveniji se uporabljata vsaj dve obliki zaprošanja za pomoč drugih držav, in sicer Mednarodne agencije za atomsko energijo RANET («Response and Assistance Network») in Evropske unije ERCC («Emergency Response Coordination Centre»). Manjka pa celovito zavedanje o tem, kateri sistemi za pomoč in odločevalski mehanizmi se uporabijo pri odločanju o potrebi po mednarodni pomoči.

Predlog misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje naj razmisli o oblikovanju postopkov za zaprošanje in sprejem pomoči, da se omogoči pravočasno odločanje in visoka povezljivost ukrepov pomoči, prejete preko različnih mehanizmov ob jedrski ali radiološki nesreči.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: V letu 2018 sta se Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje in Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost udeležili mednarodne vaje ConvEx-2b, ki je bila namenjena preverjanju postopkov nudenja mednarodne pomoči. Po vaji je bila pripravljena in usklajena z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje revizija organizacijskega navodila Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost *ON 5.3.3 Obveščanje IAEA in sosednjih držav med izrednim dogodkom*, ki vključuje tudi postopke nudenja in prejemanja mednarodne pomoči preko sistema RANET («Response and Assistance Network»).

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je pripravila postopkovnik HNS - Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni ali drugi nesreči v Republiki Sloveniji (št. 8420-2/2014-33 – DGZR z dne 24. 12. 2018), ki je priloga državnemu načrtu; postopkovnik za nudenje mednarodne pomoči je v zaključni fazi.

Problematika bo upoštevana tudi pri pripravi Državnega načrta zaščite in reševanje ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 23

Skladno z zaščitno strategijo določiti kriterije za končanje interventne faze in prehod v fazo okrevanja.

Ugotovitev: V državnem načrtu ni določb o prenehanju jedrske ali radiološke nesreče.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj vzpostavi mehanizem za prenehanje jedrske ali radiološke nesreče v skladu z zaščitno strategijo in poskrbi, da vse organizacije, vključene v odziv, posodobijo podporne postopke.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Rok: 31. 12. 2018

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: Kriteriji so pripravljani kot merila za prenehanje nesreče kot del dokumenta Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost »Postopki za prenehanje jedrske in radiološke nesreče«. Dokument bo usklajevan z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje potem, ko bo usklajena Strategije ukrepanja RS ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 24

Prenoviti načrte zaščite in reševanja skladno z novimi predpisi in mednarodnimi standardi.

Ugotovitev: Veljavni državni načrt ne obravnava vseh najnovejših mednarodnih zahtev, ne temelji na najnovejši oceni ogroženosti in v celoti ne odseva zadnjega Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanju in jedrski varnosti.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj poskrbi, da revizija državnega načrta vključuje vse vidike mednarodnih varnostnih standardov.

Akcija:

Prenoviti načrte zaščite in reševanja skladno z novimi predpisi in mednarodnimi standardi.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodelujejo: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, ministrstva, občine

Roki: določeni s predpisi

Stanje izvedbe: v izvajanju, rok določen s predpisi

Opis izvedbe: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost je v 2018 zaključila primerjalno tabelo vsebine (TOC – »table of content«) mednarodnega standarda za pripravljenost in odziv na jedrsko ali radiološko nesrečo GSR Part 7 kot osnovo za nov Državni načrt zaščite in reševanje ob jedrski ali radiološki nesreči in Strategijo. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje in Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost sta načeloma usklajeni glede vsebin, ki se iz GSR Part 7 dodajo v državni načrt. Osnutek je v usklajevanju na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje. V državni načrt bo vnesenih večina zahtevanih vsebin nove Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19), dokončno pa bo pripravljen po sprejetju Strategije ukrepanja Republike Slovenije ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 25

Izdelati in uskladiti vse načrte zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči

Ugotovitev: V nekaterih organizacijah, vključenih v odziv, niso izdelani načrti in postopki zaščite in reševanja.

Priporočilo misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje in občine naj poskrbijo, da vse organizacije, ki sodelujejo pri odzivu na nesreče, pripravijo načrte ter da se uskladijo načrti zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči na lokaciji in zunaj nje.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodeluje: Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Roki: določeni s predpisi

Stanje izvedbe: v izvajanju, rok določen s predpisi

Opis izvedbe: Zaenkrat še ni aktualno (predpogoj je sprejetje novega državnega načrta). Trenutno so vsi načrti dejavnosti ministrstev in regijski načrti zaščite in reševanja usklajeni z veljavnim, temeljnim načrtom, ki je Državni načrt zaščite in reševanje ob jedrski ali radiološki nesreči.

Akcija 26

Izdelati postopke za pripravljenost in odziv na izredne dogodke, povzročene z zlonamernim dejanjem.

Ugotovitev: Ni načrtov ali postopkov za odziv na nesreče, ki jih sprožijo zlonamerna dejanja ali bi obravnavali razmerja med jedrsko varnostjo in fizičnim varovanjem.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj uredi pripravljenost in odziv na jedrsko ali radiološko nesrečo, ki jo sproži zlonamerno dejanje.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve

Sodelujeta: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Ministrstvo za notranje zadeve je poročalo, da že imajo izdelane postopke za pripravljenost in odziv na izredne dogodke, povzročene z zlonamernim dejanjem, v okviru internih postopkov / ukrepanj ob tovrstnih primerih.

Akcija 27

Pripraviti zasnovo izvajanja zaščite, reševanja in pomoči.

Ugotovitev: Državni načrt ne vključuje koncepta delovanja, ki bi služil kot osnova za pripravo načrtov in postopkov organizacij, vključenih v odziv.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj oblikuje koncept delovanja.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodeluje: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Roki: določeni s predpisi

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost je pripravila dokument »Zamisel izvajanja zaščite, reševanja in pomoči« in ga posredovala Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje bo vsebino smiselno vključila v nov Državni načrt in v standardne operativne postopke.

Akcija 28

Izdelati programe usposabljanj in vaj.

Ugotovitev: Za nekatere specifične naloge, ki se morajo izvajati ob nesreči, ni na voljo usklajenega in ustreznega usposabljanja, osvežitvenega usposabljanja in vaj. Usposabljanje ter redno izvajanje urjenj in vaj poteka za jedrske, ne pa tudi za radiološke nesreče, zlasti tiste z nevarnimi viri.

Priporočilo misije EPREV: Vlada Republike Slovenije in občine naj opredelijo potrebe po usposabljanju in vajah na vseh ravneh odgovornosti in pristojnosti ter oblikujejo ustrezne programe usposabljanja in vaje z vključitvijo vseh organizacij, vključenih v odziv.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodelujejo: vsi izvajalci nalog po načrtih zaščite in reševanja

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: v izvajanju

Opis izvedbe: Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS pripravlja koncept usposabljanj (aktivnosti, ciljne skupine, nosilci, periodika). Skladno s priporočili so pripravili predloge (osnutke) programov po metodologiji za temeljno (uvajalno), dopolnilno usposabljanje enot RKB (radiološko, kemično, biološko) - za nadaljnjo aktualizacijo programov. Te osnutke programov je potrebno še vsebinsko strokovno dopolniti, prenoviti. Dopolnilno usposabljanje pripadnikov reševalnih in drugih služb ter enot za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči bo vključeno v Načrt izobraževanja in usposabljanja s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS v letu 2021. Udeleženci so pripadniki reševalnih in drugih služb ter enot, predvidenih za ukrepanje ob jedrski ali radiološki nesreči (enote civilne zaščite, gasilske enote širšega pomena in druge prostovoljne gasilske enote, policija, enote nujne medicinske pomoči in glede na potrebe še druge enote in službe). Vključiti je potrebno tudi pogodbene izvajalce.

Občina Krško ima izdelan Program usposabljanj, urjenj in vaj za leti 2018 in 2019. Program bo občina dopolnila takoj, ko bo znan termin državne vaje na temo jedrske nesreče v letu 2019.

Akcija 29

Pripraviti vaje za delavce Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost v pripravljenosti glede »svetovanja na klic«.

Ugotovitev: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost ne izvaja rednih vaj za uresničevanje svojih svetovalnih in ocenjevalnih pristojnosti za imetnike dovoljenj in reševalce ob radiološki nesreči.

Predlog misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost naj razmisli o izvajanju vaj, s katerimi bi preizkusil sposobnosti svojih delavcev v pripravljenosti za svetovanje od daleč v prvih fazah radiološke nesreče.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

Rok: 30. 4. 2018

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Prvo usposabljanje za delavce v pripravljenosti Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost je bilo izvedeno v marcu 2018 na samostojni, individualni vaji *Svetovanje na klic*. Usposabljanje te vrste je od 2018 dalje vključeno v dolgoročni plan usposabljanj Strokovne skupine

Akcija 29

Pripraviti vaje za delavce Uprave Republike Slovenije za jedrsko varnost v pripravljenosti glede »svetovanja na klic«.

za obvladovanje izrednega dogodka in se enkrat letno redno izvaja.

Akcija 30

Izdelati program vaj, ki vključuje vse organizacije, vključene v pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče.

Ugotovitev: Obstoječi programi usposabljanja države in organizacij ne zajemajo v celoti vseh opredeljenih nesreč in ne vključujejo sodelovanja vseh organizacij, vključenih v odziv.

Predlog misije EPREV: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje naj razmisli o izdelavi programov vaj za redno preverjanje in ocenjevanje vseh reševalnih organizacij, ki naj upoštevajo odziv ob različnih opredeljenih jedrskih in radioloških nesrečah, vključno s tistimi, ki jih sprožijo zlonamerna dejanja.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
Sodelujejo: vsi izvajalci nalog po načrtih zaščite in reševanja

Rok: 30. 6. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe:

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je pripravila predlog Načrt vaj v obrambnem sistemu in sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letu 2021. V načrt je vključena državna vaja na temo jedrske nesreče v NEK. Načrtuje se omizna vaja, kjer bodo sodelovale vse organizacije, ki po državnem načrtu sodelujejo pri ukrepanju v primeru jedrske ali radiološke nesreče, ki je bila načrtovana že leta 2020, pa je zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 odpadla. Prav tako je vključena mednarodna vaja Conv-Ex.

V letu 2020 se je zaključil projekt ENRAS (ENsuring RAdiation Safety), s področja zagotavljanja varnosti intervencijskih ekip v primeru jedrskih ali radioloških nesreč (http://ol.ijs.si/enras/?page_id=42&lang=sl), katerega program bodo predstavniki Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje vključili v načrt usposabljanj. Teoretičnemu delu obstoječega izobraževanja na lgu »Dopolnilnega usposabljanja pripadnikov reševalnih služb ter enot za ukrepanje ob jedrski ali radiološki zaščiti« bo dodan praktični del z vsebinami iz projekta ENRAS.

Akcija 31

Vzpostaviti učinkovit sistem vodenja v vseh organizacijah, vključenih v pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče.

Ugotovitev: Ni doslednosti glede sistemov vodenja kakovosti, ki bi zagotavljali razpoložljivost organizacij, vključenih v odziv, opreme in virov.

Predlog misije EPREV: Vlada Republike Slovenije naj razmisli o vzpostavitvi sistemov vodenja vseh organizacij, vključenih v odziv.

Nosilec: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Sodelujejo: poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije, vsi

Rok: 31. 12. 2019

Stanje izvedbe: izvedeno

Opis izvedbe: Vzpostavljen je sistem vodenja SVOD – sistem vodenja odziva na dogodke, ki je bil razvit na podlagi mednarodno uveljavljenega sistema ICS. Razvejanost organizacijske strukture vodenja se prilagaja vrsti nalog, njihovem številu ter številu izvajalcev nalog, pa tudi številu hkratnih dogodkov na isti ravni pristojnosti, kadar SVOD uporabljamo na ravni občin, regiji in države. Sistem se prilagaja obsegu nesreče in številu dogodkov ter ravnem pristojnosti – občinska, regijska in državna raven.

Vodja intervencije oziroma pristojni poveljnik CZ v skladu z obsegom in razvojem intervencije odziva na dogodek širi organizacijsko strukturo vodenja na štiri področja: vodenje, operacije, logistika, načrtovanje ter administracija in finance. Vsako področje ima praviloma svojega vodjo ter se po potrebi nadalje deli na odseke, in sektorje v katerih delujejo ter enote, ali službe, posamezni strokovnjaki in drugi izvajalci odziva. Vodja intervencije oziroma pristojni poveljnik CZ po potrebi lahko imenuje svoje pooblaščenca za: varnost pri delu in zdravje, odnose z javnostmi, povezave s pomožnimi in podpornimi organizacijami ter druge naloge (pravne zadeve, varnostne zadeve, itd.), ki mu pomagajo izvajati naloge v področju vodenja.

V organizacijsko strukturo sistema vodenja po SVOD se vključuje člane štabov CZ, služb za podporo štabom CZ, javne uslužbenke s specifičnimi znanji in pripadnike sil ZRP, Policije, nujne medicinske pomoči in ostalih pristojnih organizacij in služb.

Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost je izdala praktične smernice 1.07 »Vzpostavitev, uvedba, izvajanje in stalno izboljševanje celovitega sistema vodenja«, ki podajajo navodila in priporočila glede vzpostavitve, uvedbe, izvajanja in stalnega izboljševanja sistema vodenja, ki zagotavlja sevalno in jedrsko varnost. Smernice so bile 7. maja 2020 objavljene na spletni strani URSJV na povezavi <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-jedrsko-varnost/o-upravi/sluzba-za-splosne-zadeve-2/>.